

Sygn. akt VII U 736/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2015 roku

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SR Edyta Telenga
Protokolant:	St. sekr. sąd. Małgorzata Mucha

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2015 roku w Lublinie

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z udziałem zainteresowanego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ł.

o prawo do zasiłku chorobowego i zwrot zasiłku chorobowego

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 19 czerwca 2013 nr (...) -CO- (...), (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala że wnioskodawca S. S. nie ma obowiązku zwrotu zasiłku chorobowego za okres od 14 kwietnia 2013 roku do 8 maja 2013 roku wraz z odsetkami;

II. nieuiszczone koszty sądowe przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt **VII U 736/13**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 czerwca 2013 nr (...) -CO- (...), (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zobowiązał S. S. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od dnia 14 kwietnia 2013 r. do 08 maja 2013 r. w kwocie 782,50 zł. oraz zapłaty odsetek w kwocie 12,20 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że z pisma Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ł. z dnia 13 maja 2013r. wynika, że w okresie zwolnienia lekarskiego wydanego na okres od 28 marca 2013r. do 17 kwietnia 2013 r. ze wskazaniem "chory powinien leżeć" S. S. dwukrotnie, to jest w dniu 12 kwietnia 2013r. w godz. 16.39 -18.28 i w dniu 13 kwietnia 2013r. w godz. 13.28 - 14.46 oraz w okresie zwolnienia lekarskiego wydanego na okres od 18 kwietnia 2013r. do 8 maja 2013r. w dniu 19 kwietnia 2013r. w godz. od 17.00 do 18.00 przebywała na terenie swego miejsca pracy tj. pływalni (...) w Ł., co zostało zarejestrowane przez kamery monitoringu. W oświadczeniu z dnia 12 czerwca 2013r. wnioskodawczyni

poinformowała, że jej obecność w pracy związana była z włamaniem się do szafki. W związku z powyższym, S. S. zobowiązano do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (decyzja, k. 1 a. ZUS).

W dniu 16 lipca 2013 r. S. S. wniosła odwołanie, w którym podniosła, że decyzja nie jest słuszna i powinna być uchylona.

W uzasadnieniu odwołania skarżąca przyznała, iż w trakcie trwania choroby trzykrotnie przebywała na terenie zakładu pracy. Wskazała jednak, iż nie świadczyła w tym czasie pracy. Dodała, że jej obecność na terenie zakładu pracy w dniach 12 kwietnia 2013 r. i 13 kwietnia 2013 r. oraz 19 kwietnia 2013 r. spowodowana była nadzwyczajną sytuacją losową – włamaniem do szafki, w której trzymała osobiste rzeczy (odpowiedź na odwołanie, k. 1).

W toku procesu strony podtrzymały stanowiska zajęte w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

S. S. jest zatrudniona w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ł. od czerwca 2009 r. na stanowisku ratownika (...) i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu (karta zasiłkowa, k. 8 a. ZUS, zestawienie zaświadczeń ubezpieczonego, k. 15, zeznania wnioskodawczyni, k. 19v, 49-49v, zeznania H. K., k. 48v, zeznania T. T., k. 37v)

W dniach od 18 marca 2013 r. do 25 marca 2013 r. wnioskodawczyni przebywała na Oddziale Szpitalnym Patologii Ciąży z rozpoznaniem pierwszej ciąży zagrażającej poronieniem (dokumentacja medyczna, k. 55-56). Przebywając w szpitalu, wnioskodawczyni otrzymała informację telefoniczną od jednego ze współpracowników o włamaniu do jej szafki, która znajdowała się w pokoju socjalnym (zeznania wnioskodawczyni, k. 19v, 49-49v).

W dniu 27 marca 2013 r. skarżąca zgłosiła się na wizytę kontrolną poszpitalną i otrzymała zwolnienie lekarskie na okres od 28 marca do 17 kwietnia 2013 roku z zaleceniem „chory powinien leżeć”. Zwolnienie zostało wystawione przez lek. med. specjalistę ginekologa - położnika G. Z. (zaświadczenie lekarskie (...), k. 9, 18 a. ZUS, dokumentacja medyczna, k. 55-56).

Po wyjściu ze szpitala w dniu 12 kwietnia 2013 r. w trakcie zwolnienia lekarskiego wystawionego na okres od 28 marca 2013 r. do 17 kwietnia 2013 r. wnioskodawczyni stawiała się w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ł. celem wyjaśnienia okoliczności włamania do jej szafki. Na miejscu okazało się, że prywatne rzeczy S. S. zostały przeniesione do innej szafki bez jej wiedzy. Sprawa włamania nie została wówczas wyjaśniona, dlatego wnioskodawczyni przysłała do zakładu pracy następnego dnia. W dniu 13 kwietnia 2013 r. skarżącej znów nie udało się ustalić okoliczności włamania do szafki (zeznania wnioskodawczyni, k. 19v, 49-49v, H. K., k. 48v, pismo wnioskodawczyni, k. 53-53v, wyjaśnienia, k. 14 a. ZUS, wyjaśnienia, k. 12 a. ZUS, wyjaśnienia, k. 2 a. ZUS).

W dniu 17 kwietnia 2013 r. skarżąca po raz kolejny zgłosiła się na kontrolną wizytę lekarską, która skutkowałą wystawieniem zwolnienia lekarskiego na okres od 18 kwietnia 2013 r. do 8 maja 2013 r. z zaleceniem, iż może ona chodzić (zaświadczenie lekarskie (...) k. 10 a. ZUS, dokumentacja medyczna, k. 55-56).

Próbując ustalić okoliczności włamania do szafki oraz wyjaśnić sprawy prywatne w trakcie zwolnienia lekarskiego wystawionego za okres od 18 kwietnia 2013 r. do 8 maja 2013 r. S. S. ponownie stawiała się w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ł. w dniu 19 kwietnia 2013 r. (zeznania wnioskodawczyni, k. 19v, 49-49v, wyjaśnienia, k. 14 a. ZUS, wyjaśnienia, k. 12 a. ZUS, wyjaśnienia, k. 2 a. ZUS).

Da zasiłku chorobowego wnioskodawczyni była uprawniona od dnia 14 kwietnia 2013 r., natomiast do dnia 13 kwietnia 2013 r. S. S. miała wypłacone wynagrodzenie za czas choroby z funduszu pracy (2 wydruki z karty zasiłkowej, k. nienumerowane a. ZUS, notatka w sprawie ujawnienia nadpłaty, k. nienumerowana a. ZUS) /bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów nieosobowych – dokumentów przedstawionych przez organ rentowy oraz zeznań świadków T. T. (k. 37v) i H. K. (k. 48v), a także zeznań przesłuchanej w charakterze strony wnioskodawczyni S. S. (k. 19v, 49-49v).

Sąd obdarzył wiarą dowody z dokumentów, gdyż ich autentyczność i treść nie była kwestionowana przez strony. Również i Sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania.

W ocenie Sądu zeznania wnioskodawczynie były rzeczowe, logiczne i konsekwentne (k. 19v, 49-49v). Stanowią one spójną, pozbawioną wewnętrznych sprzeczności całość. S. S. jednoznacznie wskazała, że jej obecność na pływalni (...) w czasie zwolnień lekarskich w dniach 12 kwietnia 2013 r. i 13 kwietnia 2013 r. oraz 19 kwietnia 2013 r. była związana z włamaniem do szafki. Wykluczyła ona fakt prowadzenia odpłatnych zajęć na pływalni w czasie zwolnień lekarskich. Zeznania wnioskodawczynie korespondują z zeznaniami H. K. (k. 48v), który potwierdził, iż obecność wnioskodawczynie na pływalni miała związek z włamaniem do szafki. Zeznania H. K. Sąd uznał za szczere i w pełni obdarzył je atrybutem wiarygodności.

Sąd nie dał wiary zeznaniom T. T. odnośnie prowadzenia przez wnioskodawczynię w trakcie zwolnień lekarskich odpłatnych zajęć nauki pływania (k. 37v-38). Przede wszystkim jego zeznania w tym zakresie nie zostały potwierdzone przez H. K. (k. 48v), który rzekomo miał przekazać informacje T. T. o prowadzeniu przez skarżącą odpłatnych zajęć nauki pływania. Natomiast zapisy z monitoringu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ł. z dni: 12 kwietnia 2013 r., 13 kwietnia 2013 r. i 19 kwietnia 2013 r., na których został zarejestrowany fakt pobytu wnioskodawczynie na pływalni nie zostały zachowane (k. 43).

W celu ustalenia czy wnioskodawczynie wykorzystywała zwolnienie lekarskie zgodnie z jego celem Sąd dopuścił dowód z opinii lekarza ginekologa (postanowienie, k. 49v).

W opinii z dnia 4 marca 2015 r. biegły ginekolog S. B. stwierdził, iż w okresie od 28 marca 2013 r. do 17 kwietnia 2013 r. skarżąca nie wykorzystywała zwolnienia zgodnie z jego celem. Biegły jednocześnie wskazał, iż pobyt wnioskodawczynie na terenie zakładu pracy w dniu 19 kwietnia 2013 r. nie naruszał zasad zwolnienia lekarskiego, gdyż w kolejnym zwolnieniu figurowało zalecenie, że chora „może chodzić” (opinia, k. 63-64).

Do przedmiotowych opinii strony nie złożyły zastrzeżeń.

Sąd podzielił opinię biegłego i uznał ją za miarodajną i wystarczającą do rozstrzygnięcia sprawy. Została ona bowiem sporządzona przez doświadczonego lekarza o specjalności odpowiadających schorzeniu wnioskodawczynie. Wydanie opinii zostało poprzedzone szczegółowym zapoznaniem się z aktami sprawy przez biegłego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Odwołanie wnioskodawczynie jest zasadne.

W realiach przedmiotowej sprawy bezsporne było, że S. S. był osobą niezdolną do pracy w okresie od 14 kwietnia 2013 r. do 8 maja 2013 r. Okoliczność ta wynikała z niekwestionowanych zwolnień lekarskich, nadto nie była zaprzeczona przez organ rentowy.

Na gruncie niniejszej sprawy kwestią dyskusyjną i konieczną dla poddania jej wnikliwej analizie okazało się wystąpienie w trakcie pobierania zasiłku chorobowego przesłanki wyłączającej, co do zasady, możliwość jego przyznania, a mianowicie świadczenie pracy zarobkowej lub wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem. Taki wniosek wywiódł organ rentowy po uzyskaniu informacji o tym, że S. S. w okresie orzeczonej niezdolności do pracy trzykrotnie przebywała na basenie (...) prowadząc lekcje pływania, to jest 12 kwietnia 2013 r., 13 kwietnia 2013 r. i 19 kwietnia 2013 r.,

Według treści przepisu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2014. 159 j. t.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Niemniej jednak nie w każdej sytuacji świadczenie to może zostać przyznane. W myśl bowiem przepisu art. 17 ust. 1 wskazanej ustawy, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący

zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 121, dalej – ustawa systemowa) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest zobowiązana do jej zwrotu wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Z kolei w art. 84 ust. 3 ustawy systemowej postanowiono, iż nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania oraz świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie przez osobę pobierającą świadczenie (art. 84 ust. 2 ustawy systemowej).

Sąd orzekający, wobec treści obowiązujących przepisów, akceptuje pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego dnia 16 maja 2012 roku w sprawie III UZP 1/12 zgodnie, z którym trzyletni okres, za który organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na podstawie art. 138 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, obejmuje okres do ostatniej wypłaty (pobrania) nienależnego świadczenia, a żądanie to nie ulega przedawnieniu. Jak wynika z uzasadnienia tegoż judykatu uznanie możliwości zastosowania instytucji przedawnienia wymaga wprowadzenia zmian legislacyjnych, bez których nie jest to możliwe.

W okresie niezdolności do pracy ubezpieczony nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę, natomiast organ rentowy wypłaca w to miejsce zasiłek chorobowy. Podkreślenia wymaga, że warunkiem otrzymania wyżej wymienionego świadczenia za cały okres niezdolności do pracy jest faktycznie niewykonywanie działalności zarobkowej. Zasiłek chorobowy bowiem ma stanowić rekompensatę zarobku utraconego wskutek niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, a nie dodatkową korzyść obok wynagrodzenia.

W przedmiotowej sprawie istotnym było ustalenie, czy S. S. przebywając w miejscu pracy na terenie pływalni (...) w dniach 12 kwietnia 2013 r., 13 kwietnia 2013 r. i 19 kwietnia 2013 r. świadczyła pracę zarobkową lub wykorzystywała zwolnienie lekarskie w sposób niezgodny z jego celem.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04 (OSNP 2005 Nr 21, poz. 342; OSP 2006 Nr 12, poz. 134, z glosą J. Jankowiaka) przyjął, że pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu przedsiębiorcy i zarazem pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim. W podobny sposób Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05 (OSNP 2006 nr 21-22, poz. 338), w którym wskazał, że odpłatne wykonywanie przez radcę prawnego w czasie zwolnienia lekarskiego czynności zawodowych (podpisywanie dokumentów, reprezentacja przed sądem, sporządzanie pism procesowych, udzielanie porad prawnych, przeprowadzenie szkolenia) oznacza wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej i jest wystarczającą przyczyną utraty prawa do zasiłku chorobowego. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wywiódł, że na gruncie obowiązujących od dnia 1 września 1999 r. przepisów o ubezpieczeniu chorobowym utratę prawa do zasiłku powoduje wykonywanie pracy zarobkowej (jakiegokolwiek, a nie tylko "innej" - jak było poprzednio) lub wykorzystywanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Przy określeniu "zarobkowego" charakteru pracy wskazuje się także, że przepisy nie wymagają, aby praca była podjęta "w celu zarobkowym". Jeśli zatem wykonywanie określonych czynności przynosi rzeczywisty dochód, wówczas problem, czy praca została podjęta "w celu" uzyskania tego dochodu, traci na znaczeniu, jako

dotyczący motywów zachowania. Nie ma też znaczenia to, że określone czynności mogą być wykonywane odpłatnie lub nieodpłatnie - istotne jest, jak były wykonywane w rzeczywistości (wyrok SN z dnia 20 stycznia 2005 roku, II UK 154/04, OSP 2006, z. 4, poz. 43).

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie jednoznacznie wykazało, iż obecność S. S. na pływalni (...) w dniach 12 kwietnia 2013 r., 13 kwietnia 2013 r. i 19 kwietnia 2013 r. związana była z włamaniem do szafki należącej do wnioskodawczyni, znajdującej się w pokoju socjalnym. Skarżąca przebywając na ternie pływalni w tych dniach nie prowadziła odpłatnie lekcji pływania.

Reasumując stwierdzić należy, iż organ rentowy oparł decyzję na błędnym założeniu, iż S. S. przebywając w dniach 12 kwietnia 2013 r., 13 kwietnia 2013 r. i 19 kwietnia 2013 r. na pływalni (...) wykonywała pracę zarobkową, wskutek czego zasiłek chorobowy za okres od 14 kwietnia 2013 r. do 8 maja 2013 r. został pobrany nienależnie. Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, iż niezasadnym było pozbawienie skarżącej prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykonywania przez nią w okresie zwolnienia pracy zarobkowej.

Jakkolwiek bezsprzecznym jest, iż w spornym okresie S. S. nie świadczyła pracy zarobkowej, to w niniejszej sprawie konieczne było również dokonanie oceny zachowania wnioskodawczyni w kategoriach wykorzystywania przez nią zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem.

Za wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego niezgodnie jego celem uważa się nieprzestrzeganie wskazań lekarskich, np. nakazu leżenia w łóżku, zakazu wykonywania różnych prac domowych, pracę w ogrodzie lub gospodarstwie rolnym itp. lub wręcz wykorzystywanie tego zwolnienia dla innych celów niż leczenie. Celem zwolnienia od pracy jest zaś odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy. W jego osiągnięciu przeszkodą może być zarówno wykonywanie pracy zarobkowej (co przesądził ustawodawca), jak i inne zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję. Jedynie sporadyczna, incydentalna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa (np. udział w posiedzeniach rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej) może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego (por. wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 606/12).

Tak więc zachowaniem niezgodnym z celem świadczenia określić można takiego typu postępowanie, które w powszechnym odczuciu jest nieodpowiednie dla osoby chorej i może nasuwać wątpliwości co do rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego.

W opinii z dnia 4 marca 2015 r. biegły ginekolog S. B. stwierdził, iż w okresie od 28 marca 2013 r. do 17 kwietnia 2013 r. skarżąca nie wykorzystywała zwolnienia zgodnie z jego celem. Biegły jednocześnie wskazał, iż pobyt skarżącej na terenie pływalni w dniu 19 kwietnia 2013 roku nie naruszał zasad zwolnienia lekarskiego, gdyż w kolejnym zwolnieniu figurowało zalecenie, że chory „może chodzić” (opinia, k. 63-64).

Powyższe świadczy, że pobyt S. S. w dniu 19 kwietnia 2013 r. na pływalni (...) nie był sprzeczny z założeniem zwolnienia lekarskiego, wobec czego zachowanie S. S. w żaden sposób nie można uznać za wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem. Organ rentowy również nie wykazał jakie zachowanie skarżącej mogło zostać uznane za sprzeczne z przeznaczeniem zwolnienia lekarskiego. Ponadto obecność S. S. na pływalni (...) w dniu 19 kwietnia 2013 r. nie miała wpływu na schorzenie, w związku z którym skarżąca otrzymała zasiłek chorobowy, a także brak jest podstaw do twierdzenia, iż ww. okoliczność mogłaby doprowadzić do pogorszenia jej stanu zdrowia lub wydłużenia procesu rekonwalescencji.

Zdaniem Sądu nie budzi wątpliwości, że prawo do zasiłku chorobowego podlega utracie w przypadku wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystywania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Jednakże w trakcie toczącego się postępowania organ rentowy w żaden sposób nie wykazał, aby S. S. swoim działaniem wypełniła przesłanki przewidziane w cytowanym już art. 17 w/w ustawy. W świetle powyższych rozważań podnieść należy, że świadczenie wypłacone wnioskodawcy nie było świadczeniem nienależnym w rozumieniu 84 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z tych względów, w oparciu o przytoczone przepisy i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Nieuiszczone koszty sądowe Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa.